

ZARZĄDZENIE NR 114
PREZYDENTA MIASTA TORUNIA
z dnia12...~~kwietnia~~.....2019 r.

w sprawie wprowadzenia „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla budynków Urzędu Miasta Torunia”

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2018 r., poz. 620 z późn. zm.¹), art. 207¹ § 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r, poz. 917, z późn. zm.²) oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719z późn. zm.³) oraz § 18 pkt 8 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Torunia stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 378 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 30 października 2013 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miasta Torunia⁴ zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się do użytku służbowego „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla budynków Urzędu Miasta Torunia” stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia, zawierającą wytyczne ogólne zabezpieczenia przeciwpożarowego dla wszystkich budynków administracyjnych Urzędu Miasta Torunia.

§ 2. 1. Okresowe ćwiczenia oraz doraźne sprawdziany warunków i organizacji ewakuacji w budynkach Urzędu Miasta Torunia odbywać się będą według harmonogramów opracowywanych przez Biuro Obsługi Urzędu.

2. Zadania o których mowa w ust. 1 przygotowywać i przeprowadzać będzie w 2 - letnich cyklach stały zespół w składzie:

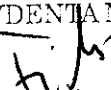
- 1) kierownik Referatu Ochrony Ludności i Spraw Obronnych Wydziału Ochrony Ludności – przewodniczący,
- 2) dyrektor Biura Kontroli,
- 3) pracownik zatrudniony na stanowisku ds. bezpieczeństwa i porządku publicznego Wydziału Ochrony Ludności,
- 4) pracownik zatrudniony na stanowisku ds. obronnych Wydziału Ochrony Ludności,
- 5) służba bhp,
- 6) inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej w budynkach Urzędu Miasta Torunia.
- 7) pracownik Biura Obsługi Urzędu nadzorujący sprawy z zakresu ochrony przeciwpożarowej,

3. Pierwszy cykl ćwiczeń i sprawdzianów warunków i organizacji ewakuacji w wybranych budynkach Urzędu Miasta Torunia należy zrealizować w terminie do 30 września 2019 r.

§ 3. Wykonanie zarządzenia powierza się kierującym działami Urzędu Miasta Torunia.

§ 4. Traci moc zarządzenie nr 32 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 11 lutego 2013 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

wz. PREZYDENTA MIASTA

Zbigniew Piderewicz
Zastępca Prezydenta

¹ Zmianę tekstu jednolitego ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2018 poz. 1669

² Zmiany tekstu jednolitego ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2018 poz. 1000, poz. 1076, poz. 1608, poz. 1629, poz. 2215, poz., 2244, poz. 2245, poz. 2377 oraz poz. 3432

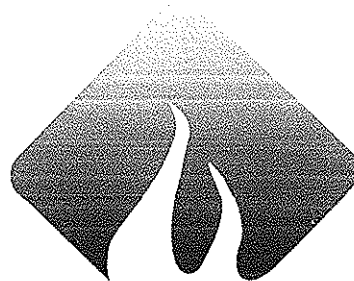
³ Zmianę tekstu jednolitego ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2019 poz. 67

⁴ zmienionego zarządzeniami Prezydenta Miasta Torunia nr 312 z dnia 21 października 2014 r., nr 380 z dnia 30 grudnia 2014 r., nr 149 z dnia 19 czerwca 2015 r., nr 273 z dnia 21 sierpnia 2015 r., nr 391 z dnia 4 grudnia 2015 r., nr 379 z dnia 24 listopada 2016 r., nr 40 z dnia 17 lutego 2017 r., nr 130 z dnia 23 maja 2017 r., nr 254 z dnia 18 września 2017 r., nr 319 z dnia 31 października 2017 r., nr 353 z dnia 1 grudnia 2017 r. oraz nr 293 z dnia 27 sierpnia 2018 r.

Zatwierdzam:

wz. PREZYDENTA MIASTA

Zbigniew Fiderewicz
Zastępca Prezydenta

**POŻARNIK
BHP i PPOŻ**

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DLA

BUDYNKÓW URZĘDU MIASTA TORUNIA

Opracował:

POŻARNIK S.C.
M.M. PUSZAKOWSCY
ul. Oliwkowa 4, Czarne Błoto
87-134 Zławies Wólka
NIP. 956-210-43-29
Tel. 697 035 007

STARSZY SPECJALISTA DS. BHP
SPECJALISTA DS. OCHRONY PPOŻ.

Marek Puszakowski

Toruń, luty 2019

Spis treści	
1. Karta aktualizacji	4
2. Postanowienia ogólne	5
3. Podstawowe pojęcia z zakresu bezpieczeństwa pożarowego	7
4. Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia obiektu	11
4.1. Ogólna charakterystyka i przeznaczenie obiektu	11
4.2. Warunki ochrony przeciwpożarowej	11
4.2.1. Parametry obiektu	11
4.2.2. Warunki ewakuacji	13
4.2.3. Zagrożenie pożarowe w obiekcie	14
4.2.4. Potencjalne przyczyny (źródła) powstania pożaru	15
4.2.5. Przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów	15
4.2.6. Niedopuszczanie do powstawania zagrożeń	16
4.2.7. Profilaktyka pożarowa w magazynowaniu	17
4.2.8. Organizacja ochrony ppoż. oraz podstawowe zadania i obowiązki w zakresie ochrony ppoż.	18
4.2.8.1. Obowiązki właściciela obiektu	18
4.2.8.2. Prowadzący sprawy BHP i PPOŻ	19
4.2.8.3. Obowiązki wszystkich pracowników	20
4.2.8.4. Obowiązki sprzątacze	20
5. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic	21
5.1. Terminy serwisowania i przeglądów instalacji oraz urządzeń	21
6. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia – scenariusz	23
6.1. Ogólne zasady alarmowania	23
6.2. Zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia	24
6.3. Likwidacja pożaru	24
6.4. Postępowanie na wypadek innych zagrożeń	24
6.5. Zabezpieczenie pogorzelniska	25
7. Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji	26
7.1. Zakres ewakuacji	26
7.2. Organizacja akcji ewakuacyjnej	27
7.3. Wskazania dla pracowników prowadzących ewakuację	27
7.4. Ewakuacja mienia	29
7.5. Prowadzenie ćwiczeń na obiekcie przez jednostki straży pożarnej	29
7.6. Sposoby oznakowania dróg, kierunków i wyjść ewakuacyjnych	29
7.6.1. Zasady oznakowania obiektu znakami bezpieczeństwa	29
8. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo	35
8.1. Zasady organizacyjne przy ustaleniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pożarowo	35
8.2. Wytyczne zabezpieczeń prac niebezpiecznych pożarowo	36
8.2.1. Zasady przygotowania obiektów i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo	36
8.2.2. Zasady przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych z użyciem cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe	36
8.3. Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pożarowo z ramienia kierownictwa	37
8.4. Obowiązki wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo	37
8.5. Sposoby zabezpieczenia prowadzonych prac spawalniczych	38
9. Sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji	41
10. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi	43
10.1. Szkolenie wstępne	43

11.Załączniki

1. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 8 (załącznik nr 1)
2. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 10 (załącznik nr 2)
3. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 12 (załącznik nr 3)
4. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 25 (załącznik nr 4)
5. Budynek przy ul. Podmurnej 2/2a (załącznik nr 5)
6. Budynek przy ul. Podmurnej 60 (załącznik nr 6)
7. Budynek przy ul. Grudziądzkiej 126b (załącznik nr 7)
8. Budynek przy ul. Legionów220 (załącznik nr 8)
9. Budynek przy ul. Legionów 70/76 (załącznik nr 9)
10. Budynek przy ul. Bydgoskiej 5 (załącznik nr 10)
11. Budynek przy ul. Fałata (załącznik nr 11)

1. KARTA AKTUALIZACJI

Lp.	Data aktualizacji	Zakres aktualizacji	Osoba dokonująca aktualizacji

2. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U z 2018 r., poz. 620) osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
- zapewnić konserwację i naprawy sprzętu oraz urządzeń ppoż., zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotowywać budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Obowiązek opracowania „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” i jej aktualizacji wynika z § 6.1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz.719), wydanego na podstawie ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Postanowieniem wymienionego przepisu właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych m.in. do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, produkcyjnych i magazynowych, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego zawierającą:

- warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznych i czynnościom konserwacyjnym;
- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- plany obiektów, obejmujące także ich usytuowania oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
 - 1/ powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
 - 2/ odległości od obiektów sąsiednich,
 - 3/ parametrów pożarowych występujących substancji palnych,

- 4/ występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
 - 5/ kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
 - 6/ lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
 - 7/ podziału obiektu na strefy pożarowe
 - 8/ warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
 - 9/ miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych i instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - 10/ wskazania dojsć do dźwigów dla ekip ratowniczych,
 - 11/ hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - 12/ dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony,
- Wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Przedstawione w niniejszym opracowaniu obowiązki wchodzą w zakres podstawowych obowiązków pracowników z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Zapoznanie się z przedmiotowym opracowaniem i wynikającymi z niego obowiązkami powinno być potwierdzone podpisem pracownika na oświadczeniu (**załącznik Nr 1**) i winno być przechowywane w aktach osobowych pracownika.

Postanowienia instrukcji obowiązują również pracowników przedsiębiorstw i firm prowadzących działalność lub wykonujących prace na terenie obiektu.

Niniejsza instrukcja nie zwalnia ww. osób od konieczności zapoznania się i przestrzegania wymagań ochrony przeciwpożarowej określonych w przepisach szczególnych, zarządzeniach wewnętrznych oraz zaleceniach upoważnionych organów kontrolnych.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Przepis § 17.1. w/w rozporządzenia wprowadził obowiązek praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji w odniesieniu do obiektów stanowiących strefę dla ponad 50 osób będących jej stałymi użytkownikami. Działania te powinny być organizowane co najmniej raz na dwa lata. Przepis ten jest obligatoryjny dla zarządzającego obiektem, ponieważ ilość osób, będących stałymi użytkownikami obiektu nie przekracza liczbę 50. Po ustaleniu daty przeprowadzenia ćwiczeń, zarządzający obiektem powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta miejskiego Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

3. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Ochrona przeciwpożarowa – to zespół przedsięwzięć polegających na realizacji zadań służących ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

1. Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
2. Zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
3. Prowadzenia działań ratowniczych.

Pożar – rozumie się przez to niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, przynoszący straty materialne.

Miejscowe zagrożenie – rozumie się przez to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków.

Bezpieczeństwo pożarowe – rozumie się przez to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia wywołane zjawiskiem pożaru, uzyskany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych.

Zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia – rozumie się zespół przedsięwzięć zapewniających spełnienie odpowiednich warunków ochrony technicznej oraz tworzenie warunków organizacyjnych i formalno – prawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Działania ratownicze - rozumie się przez to czynności podjęte w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidację źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Materiał niebezpieczny pożarowo – rozumie się przez to następujące materiały niebezpieczne:

- Gazy palne,
- Ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328, 15K (55°C),
- Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- Materiały zapalające się samorzutnie w powietrzu,
- Materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- Materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- Materiały mające skłonności do samozapalenia.

Zapłon to zapalenie cieczy palnej punktowym bodźcem energetycznym (dzieje się to w ograniczonej przestrzeni a czoło płomienia przemieszcza się następnie już samoczynnie na całą pozostałość mieszaniny) – dotyczy tylko cieczy palnych.

Samozapalenie – proces zachodzący w wyniku procesów biologicznych lub fizycznych i chemicznych (egzotermicznych) materiałów, przy czym samonagrzewanie się materiałów a następnie ich zapalenie następuje bez zewnętrznego bodźca termicznego (np. samozapalenie stogów płodów rolnych, samozapalenie w wyniku egzotermicznej reakcji chemicznej).

Temperatura zapalenia to najniższa temperatura materiału, który, ogrzewany strumieniem ciepła dostarczonym z zewnątrz w wyniku rozkładu termicznego wydziela palną fazę lotną o stężeniu umożliwiającym jego zapalenie się, tzn. samorzutne pojawienie się płomienia.

Temperatura zapłonu jest to najniższa temperatura cieczy ogrzewanej w ściśle określony sposób, której pary tworzą z powietrzem mieszaninę zapalającą się przy zbliżeniu płomienia. Temperatura zapłonu charakteryzuje tylko ciecze palne.

Ciecz palna – rozumie się przez to ciecz o temperaturze zapłonu do 100°C.

Materiały łatwo zapalne – materiały, których znormalizowane próbki w określonych warunkach, poddane działaniu płomienia lub źródła promieniowania cieplnego, zapalają się płomieniem i po usunięciu tego źródła palą się nadal.

Materiały trudno zapalne – materiały, których znormalizowane próbki w określonych warunkach, poddane działaniu płomienia lub źródła promieniowania cieplnego zapalają się płomieniem jedynie w zasięgu działania tego źródła ciepła i po usunięciu tego źródła albo po miejscowym wypaleniu – gasną.

Materiały niepalne – materiały, których znormalizowane próbki w określonych warunkach, poddane działaniu płomienia lub źródła promieniowania cieplnego, nie zapalają się, nie powodują wydzielania takiej ilości ciepła, które warunkuje podniesienie temperatury do określonej wartości.

Strefa pożarowa – przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie mógł się przenieść na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni. Stanowi ją budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielania przeciwpożarowego bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków.

Gęstość obciążenia ogniowego – energia cieplna wyrażona w megadżulach, która może powstać przy spaleniu materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu, strefie pożarowej lub składowisku materiałów stałych przypadająca na jednostkę powierzchni tego obiektu, wyrażoną w metrach kwadratowych.

Budynki oraz części budynków, stanowiące odrębne strefy pożarowe, z uwagi na przeznaczenie i sposób użytkowania, dzieli się na:

- Mieszkalne, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej charakteryzowane kategorią zagrożenia ludzi, określane dalej jako ZL,
- Produkcyjne i magazynowa, określane dalej jako PM,
- Inwentarskie (służące do hodowli inwentarza), określane dalej jako IN.

Kategoria zagrożenia ludzi (ZL) – rozumie się przez to kwalifikację budynku, jego części lub pomieszczenia ze względu na funkcję.

Budynki oraz części budynków, stanowiące odrębne strefy pożarowe, określane jako ZL, zalicza się do jednej lub do więcej niż jedna spośród następujących kategorii zagrożenia ludzi:

- ZL I – zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- ZL II – przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych,
- ZL III – użyteczności publicznej, niezakwalifikowane do ZL I i ZL II
- ZL IV – mieszkalne,

- ZL V – zamieszkania zbiorowego, niezakwalifikowane do ZL I i ZL II.

Pomieszczenia przeznaczone na pobyt ludzi dzielą się na:

- Pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi, w których przebywanie tych samych osób w ciągu doby trwa dłużej niż 4 godziny.
- Pomieszczenia przeznaczone na czasowy pobyt ludzi, w których przebywanie tych samych osób w ciągu doby trwa od 2 do 4 godzin łącznie.

Nie uważa się za przeznaczone na pobyt ludzi pomieszczenia, w których:

1. Łączny czas przebywania tych samych osób jest krótszy niż 2 godziny w ciągu doby, a wykonywane czynności mają charakter dorywczy, bądź też praca polega na krótkotrwałym przebywaniu związanym z dozorem oraz konserwacją maszyn i urządzeń lub utrzymaniem czystości i porządku,
2. Mają miejsce procesy technologiczne niepozwalające na zapewnienie warunków przebywania osób stanowiących ich obsługę, bez zastosowania indywidualnych urządzeń ochrony osobistej i zachowania specjalnego reżimu organizacji pracy,
3. Jest prowadzona hodowla roślin lub zwierząt, niezależnie od czasu przebywania w nich osób zajmujących się obsługą.

W celu określenia wymagań technicznych i użytkowych wprowadza się następujący podział budynków na grupy wysokości:

- Niskie (N) – do 12m łącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości do 4 kondygnacji nadziemnych łącznie,
- Średniowysokie (SW) – ponad 12m do 25m łącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 4 do 9 kondygnacji nadziemnych łącznie,
- Wysokie (W) – ponad 25m do 55m łącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 9 do 18 kondygnacji nadziemnych łącznie,
- Wysokościowe (WW) – powyżej 55m nad poziomem terenu.

Techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego – rozumie się przez to urządzenia, sprzęt, instalacje i rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów.

Urządzenia przeciwpożarowe – rozumie się przez to urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożarów lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno – alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty i zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed wybuchem, oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania.

Zabezpieczenie przed zadymianiem dróg ewakuacyjnych – rozumie się przez to zabezpieczenie przed utrzymaniem się na drogach ewakuacyjnych dymu w ilości, która ze względu na ograniczenie widoczności lub toksyczność uniemożliwiałaby bezpieczną ewakuację.

Zawór hydrantowy – rozumie się przez to ręczny zawór odcinający umieszczony na instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, wyposażony w nasadę 52 umożliwiającą podłączenie węży pożarniczych.

Przeciwożarowy wyłącznik prądu – wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.

Stałe urządzenia gaśnicze – rozumie się przez to urządzenia na stałe związane z obiektem, zawierająca własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchamianie automatycznie we wczesnej fazie rozwoju pożaru.

Warunki ewakuacji – przedsięwzięcia zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także zastosowanych technicznych środków zabezpieczenia przeciwożarowego, polegających na:

- Zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- Zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- Zapewnieniu bezpiecznej pożarowo budowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- Zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno – budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno – budowlanych zapewniających usuwanie dymu,
- Zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi,
- Zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Przejście ewakuacyjne – przejście od najdalszego miejsca w pomieszczeniu, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku.

Dojście ewakuacyjne – długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz.

Prace niebezpieczne pożarowo - to prace związane z użyciem otwartego ognia, które w sposób szczególnie zagrażają powstaniem pożaru bądź wybuchu w przedmiotowym obiekcie.

Strefa zagrożenia wybuchem – rozumie się przez to przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości.

Zagrożenie wybuchem – rozumie się przez to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon (iskra, łuk elektryczny lub przekroczenie temperatury samozapłonu) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

4. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

4.1. Ogólna charakterystyka i przeznaczenie obiektu

Niniejsza Instrukcja została opracowana jako instrukcja ogólna dla obiektów Urzędu Miasta Torunia. Szczegółowe Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego dla budynków opracowane są jako załączniki do niniejszej Instrukcji.

4.2. Warunki ochrony przeciwpożarowej

4.2.1. Parametry budynków:

Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 8 (załącznik nr 1)

- powierzchnia zabudowy – 875,0 m²
- powierzchnia użytkowa – 2175,0 m²,
- kubatura – 6254,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 4
 - podziemnych 1
- wysokość – powyżej 12 m – budynek zakwalifikowano jako średniowysoki

Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 10 (załącznik nr 2)

- powierzchnia zabudowy – 306,2 m²
- powierzchnia użytkowa – 1231,3 m²,
- kubatura – 4677,8,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 4
 - podziemnych 1
- wysokość – powyżej 12 m – budynek zakwalifikowano jako średniowysoki

Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 12 (załącznik nr 3)

- powierzchnia zabudowy – 415,0 m²
- powierzchnia użytkowa – 237450 m²,
- kubatura – 2429,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 2
 - podziemnych 1
- wysokość – do 12 m - zakwalifikowany jako budynek niski

Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 25 (załącznik nr 4)

- powierzchnia zabudowy – 883,4 m²
- powierzchnia użytkowa – 301,0 m²,
- kubatura – 4124,00,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 3
 - podziemnych 1
- wysokość – do 11,64 m - zakwalifikowany jako budynek niski

Budynek przy ul. Podmurnej 2/2a (załącznik nr 5)

- powierzchnia zabudowy – 172,0 m²
- powierzchnia użytkowa – 238,0 m²,
- kubatura – 680,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 3
- wysokość – do 12 m - zakwalifikowany jako budynek niski

Budynek przy ul. Podmurnej 60 (załącznik nr 6)

- powierzchnia zabudowy – 65,85 m²
- powierzchnia użytkowa – 157,5 m²,
- kubatura – 470,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 4
 - podziemnych - 1
- wysokość – powyżej 12 m - zakwalifikowany jako budynek średniowysoki.

Budynek przy ul. Grudziądzkiej 126b (załącznik nr 7)

- powierzchnia zabudowy – 968,40 m²
- powierzchnia użytkowa – 4887,70 m²,
- kubatura – 18080,00 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 5
 - podziemnych - 1
- wysokość – powyżej 12 m – budynek zakwalifikowano jako średniowysoki

Budynek przy ul. Legionów 220 (załącznik nr 8)

- powierzchnia zabudowy – 400,70 m²
- powierzchnia użytkowa – 701,10 m²,
- kubatura – 2664,00 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 2
- wysokość – do 12 m – zakwalifikowano jako budynek niski

Budynek przy ul. Legionów 70/76 (załącznik nr 9)

- powierzchnia użytkowa pomieszczeń Centrum zarządzania kryzysowego – 1016,8 m²,
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 2, podziemnych - 1
- wysokość – do 12 m – zakwalifikowano jako budynek niski

Budynek przy ul. Bydgoskiej 5 (załącznik nr 10)

- powierzchnia zabudowy – 304,15 m²
- powierzchnia użytkowa – 773,1 m²,
- kubatura – 2300,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 3
 - podziemnych 1

- wysokość – do 12 m – zakwalifikowano jako budynek niski

Budynek przy ul. Fałata 39 (załącznik nr 11)

- powierzchnia zabudowy – 445,15 m²
- powierzchnia użytkowa – 1135,0 m²,
- kubatura – 4496,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 2
 - podziemnych 1
- wysokość – do 12 m – zakwalifikowano jako budynek niski

Budynek przy ul. Batorego 38/40 (załącznik nr 12)

- powierzchnia zabudowy – 488,0 m²
- powierzchnia użytkowa – 1230,3 m²,
- kubatura – 4026,0 m³
- ilość kondygnacji:
 - nadziemnych – 3 + poddasze
- wysokość – do 12 m – zakwalifikowano jako budynek niski

4.2.2. Warunki ewakuacji

Szczegółowe wymagania w zakresie ewakuacji w budynku ZL z funkcją administracyjno-biurową wynikają z §§ 236-257 przepisów techniczno-budowlanych. Z wymienionych przepisów wynika, że:

- z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio albo drogami komunikacji ogólnej, zwanymi dalej „drogami ewakuacyjnymi”,
- ze strefy pożarowej, powinno być zapewnione wyjście bezpośrednio na zewnątrz budynku lub przez inną strefę pożarową.
- wyjścia z pomieszczeń na drogi ewakuacyjne powinny być zamykane drzwiami.
- drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z budynku przeznaczonego dla więcej niż 50 osób powinny otwierać się na zewnątrz.
- w pomieszczeniach, od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku, powinno być zapewnione przejście, zwane dalej „przejściem ewakuacyjnym”.
- przejście ewakuacyjne w strefach zaliczonych do kategorii ZL-I nie powinno przekraczać 40 m,
- przejścia, o którym mowa powyżej, nie powinny prowadzić łącznie przez więcej niż trzy pomieszczenia.
- szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób, do których ewakuacji ono służy, przyjmując co najmniej 0,6 m na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m.
- szerokość drzwi ewakuacyjnych należy dostosować do liczby osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu, przyjmując 0,6 m szerokości wyjścia na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m w świetle ościeżnicy,
- zabrania się stosowania do celów ewakuacji drzwi obrotowych i podnoszonych. Ponadto stosowanie drzwi rozsuwanych, jeżeli służą one wyłącznie do ewakuacji, jest zabronione. Drzwi rozsuwane mogą stanowić wyjścia na drogi ewakuacyjne, a także być stosowane na drogach ewakuacyjnych, jeżeli są przeznaczone nie tylko do celów ewakuacji, a ich konstrukcja

zapewnia otwieranie automatyczne i ręczne bez możliwości ich blokowania, samoczynne ich rozsuniecie i pozostanie w pozycji otwartej w razie pożaru lub awarii drzwi.

- szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych oblicza się przyjmując 0,6 m szerokości na 100 osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji, lecz nie mniej niż 1,4 m.
- wysokość dróg ewakuacyjnych nie może być mniejsza niż 2,2 m, natomiast wysokość przejścia, drzwi, lub lokalnego obniżenia – 2 m, przy czym długość obniżonego odcinka drogi nie może być większa niż 1,5 m.
- na drogach ewakuacyjnych miejsca, w których zastosowano pochylnie lub stopnie umożliwiające pokonanie różnicy poziomów, powinny być wyraźnie oznakowane.
- długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku nazywa się „dojściem ewakuacyjnym”. Dopuszczalne długości dojsć ewakuacyjnych w strefach pożarowych ocenianego budynku określa poniższa tabela:

Rodzaj strefy pożarowej	Długość dojścia w metrach	
	Przy jednym dojściu	Przy co najmniej 2 dojściach ¹⁾
I	2	3
ZL-III	30 ²⁾	60

4.2.3. Zagrożenie pożarowe w obiekcie

W obiekcie należy liczyć się przede wszystkim z pożarami grupy A, tj. pożarami ciał stałych pochodzenia organicznego, w których występuje zjawisko spalania żarowego (drewno i materiały drewnopochodne) stosowane w konstrukcjach budynków, wyposażeniu i wystroju pomieszczeń (np. meble, palety transportowe), papier, tektura, tworzywa sztuczne.

Ponadto, mogą występować także pożary urządzeń i instalacji elektrycznych pod napięciem oraz materiałów znajdujących się w obrębie tych urządzeń.

Zagrożenie pożarowe w obiekcie stanowią mogą:

- składowane w pomieszczeniach i wbudowane w elementy konstrukcji oraz (lub) elementy wystroju wewnątrz materiały palne, które w przypadku pożaru będą rozprzestrzeniały ogień,
- instalacje i urządzenia elektryczne, które w przypadku przeciążeń lub uszkodzeń mogą być przyczyną zainicjowania pożaru,
- niezachowanie wymaganych odległości urządzeń grzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
- nieprzestrzeżenie zakazu palenia tytoniu w pomieszczeniach, w których występują materiały łatwo zapalne lub obowiązuje zakaz używania w tych pomieszczeniach ognia otwartego bez należytego zabezpieczenia,
- prowadzenie prac remontowo – budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- niewłaściwe magazynowanie i stosowanie cieczy palnych oraz rozlewanie ich w miejscach do tego celu nieprzystosowanych,
- używanie elektrycznych urządzeń grzewczych bez należytego zabezpieczenia i dozoru,
- brak bieżącej i okresowej konserwacji instalacji i urządzeń technicznych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych) oraz instalacji elektrycznej i odgromowej.

Czynniki zagrożenia pożarowego dzieli się na dwie podstawowe grupy:

- przyczyny powstawania pożarów
- przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów.

4.2.4. Potencjalne przyczyny (źródła) powstania pożaru

Potencjalne źródła powstania pożaru w obiekcie mogą pochodzić od:

- palenia tytoniu w miejscach i pomieszczeniach, w których obowiązuje zakaz,
- stosowania palnych materiałów i substancji,
- funkcjonowania w obiekcie systemu instalacji technicznych zagrożonych wydzielaniem ciepła w warunkach pracy awaryjnej,
- urządzeń zasilanych energią elektryczną,
- palnego wystroju wewnątrz.

Głównymi potencjalnymi przyczynami pożaru w obiekcie mogą być:

- nieostrożne korzystanie z obiektu, w tym:
 - palenie tytoniu w miejscach i pomieszczeniach, w których obowiązuje zakaz palenia,
 - rzucanie niedopałków papierosów w pobliżu materiałów palnych np. koszy z papierem lub bezpośrednio na te materiały,
 - wchodzenie z otwartym ogniem do pomieszczeń magazynowych i pomocniczych,
 - składowanie materiałów palnych w pobliżu przewodów i urządzeń elektrycznych,
 - podgrzewanie środków czystości, np. past do podłóg, środków chemicznych w urządzeniach nie przystosowanych do tego celu,
 - niewłaściwe prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo,
- niewłaściwa eksploatacja urządzeń grzejnych i innych instalacji, a w szczególności:
 - ustawianie przenośnych piecyków, słoneczek, kuchenek elektrycznych na podłożu palnym lub w pobliżu materiałów palnych,
 - używanie grzałek zanurzeniowych,
 - stosowanie prowizorycznych urządzeń grzejnych,
 - korzystanie z uszkodzonych przewodów spalinowych i wentylacyjnych,
 - brak okresowego czyszczenia przewodów spalinowych i wentylacyjnych.
- niewłaściwa eksploatacja instalacji i odbiorników energii elektrycznej, w tym:
 - przeciążenie instalacji i odbiorników,
 - eksploatacja wadliwej lub uszkodzonej instalacji oraz sprzętu elektroinstalacyjnego,
 - stosowanie prowizorycznych instalacji,
 - naprawa we własnym zakresie instalacji elektrycznej, drutowanie przepalonych bezpieczników topikowych, itp.,
 - stosowanie osprzętu instalacji o niewłaściwym stopniu ochrony.
- celowe lub nieumyślne podpalenie.

4.2.5. Przyczyny rozprzestrzeniania się pożaru

Przyczynami rozprzestrzenienia się pożaru w pomieszczeniach budynku mogą być:

- nagromadzenie materiałów palnych w miejscu powstania pożaru,
- niekorzystne warunki budowlane, sprzyjające rozprzestrzenieniu się pożaru (np. okładziny ścienne, stolarka drzwiowa, wystrój pomieszczeń),

- brak umiejętności u pracowników opanowania pożaru w zarodku poprzez właściwe użycie i zastosowanie podręcznego sprzętu i środków gaśniczych znajdujących się w pobliżu,
- brak podręcznego sprzętu gaśniczego,
- nie stwierdzenie (nie zauważenie) pożaru w początkowym stadium jego powstania lub niewłaściwa obsługa urządzeń samoczynnej sygnalizacji pożaru,
- opóźnione zaalarmowanie Państwowej Straży Pożarnej,
- utrudniony dostęp do miejsca powstania pożaru,
- brak wystarczającego zaopatrzenia wodnego,
- brak lub utrudnienie dojazdu dla jednostek straży pożarnej.

Liczyć się również należy z faktem, że w przypadku zaistnienia nawet niewielkiego źródła pożaru może dojść do rozprzestrzeniania się dymu w całym budynku, co jest zjawiskiem bardzo groźnym.

Szczególnie niebezpieczne jest przenikanie dymów, gazów i toksycznych produktów spalania przez otwarte drogi komunikacji poziomej i pionowej, kanały instalacyjne, itp.

Toksyczne i duszące oddziaływanie gazów i dymów pożarowych oraz toksycznych produktów spalania tworzyw sztucznych, wysoka temperatura, ograniczenie widoczności, zjawiska świetlne i akustyczne działające na psychikę ludzką stwarzają istotne zagrożenie ludzi w warunkach pożarowych.

Wewnątrz obiektu możliwości rozprzestrzeniania się ognia wynikają głównie ze znacznego nagromadzenia przedmiotów wykonanych z materiałów palnych składowanych w magazynach.

4.2.6. Niedopuszczanie do powstawania zagrożeń – zasady zapobiegania

Na terenie obiektu zabrania się wykonywania czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności:

- stosowania cieczy łatwo zapalnych, np. benzyny, rozpuszczalników, itp. do czyszczenia urządzeń, rozcieńczania past podłogowych oraz zmywania podłóg tymi pastami,
 - używania otwartego ognia, palenia tytoniu i stosowania innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów,
 - rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły, lepiku i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od budynku,
 - użytkowania instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź nie poddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikającej z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia.
- Bezwzględnie podczas eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych na terenie obiektu zabrania się m.in. wykonywania prowizorycznej instalacji elektrycznej oraz korzystania z uszkodzonych gniazdek wtyczek, wyłączników itp., a także włączania do sieci zbyt wielu urządzeń elektrycznych, co może spowodować jej przeciążenie.
- użytkowania elektrycznych urządzeń ogrzewczych nie ujętych w planie wyposażenia danego pomieszczenia, bez zgody zarządzającego obiektem lub innej upoważnionej osoby, ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
 - przechowywania materiałów palnych oraz stosowania elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
 - linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielni z prądu elektrycznego
 - przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych powyżej 400 V,
 - stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05m od żarówki,

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczania przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowego użycia w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
- lokalizowania elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych,
- zastawiania lub ograniczania dostępu do podręcznego sprzętu gaśniczego, hydrantów, przycisków pożarowych, tablic i wyłączników (włączników) elektrycznych oraz wyjść ewakuacyjnych, itp.
- pozostawiania niewyłączonego dopływu prądu elektrycznego po zakończeniu pracy,

Jednym ze sposobów usuwania zagrożeń jest prowadzenie wewnętrznych kontroli stanu ochrony przeciwpożarowej jak również prowadzenie i bieżące aktualizowanie dokumentacji ppoż. m.in.:

- protokoły kontroli i zarządzenia pokontrolne (decyzje) wydane przez Państwową Straż Pożarną,
- dokumentacja kontroli wewnętrznych stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- protokoły badań i sprawdzeń urządzeń przeciwpożarowych,
- protokoły pomiarów rezystancji izolacji przewodów roboczych (elektrycznych),
- protokoły pomiarów rezystancji urządzeń piorunochronnych,
- dokumentacji szkoleń pracowników w zakresie bhp i ppoż.
- sprawdzenie zgodności oznakowania z odpowiednimi przepisami wszystkich urządzeń przeciwpożarowych i odpowiednich elementów budynku służących zapewnieniu odpowiedniej ochrony ppoż.

Obiekt powinien być w czasie użytkowania poddawany serwisom i przeglądom technicznym.

4.2.7. Profilaktyka pożarowa w magazynowaniu

Ogólne wskazania dla procesu magazynowania, zwiększających bezpieczeństwo użytkowania obiektów przedstawiają się następująco:

- materiały niebezpieczne pożarowo powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C (benzyna, rozpuszczalniki) należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia oraz powinny być dodatkowo zabezpieczone przed stłuczeniem w zamykanej szafie,
- nie należy przechowywać materiałów niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach piwnicznych, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych,
- w jednej strefie pożarowej, zaliczonej do kategorii zagrożenia ludzi dopuszczalne jest przechowywanie cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 294,15 K (21°C) do 10 dm³ oraz do 50 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 294,14+328,15 (55°C),
- wszelkie materiały palne powinny znajdować się w odległości nie mniejszej, niż:
 - 0,5 m od pieców i urządzeń ogrzewczych, których powierzchnia zewnętrzna nagrzewa się powyżej 100° C,
 - 0,5 m od grzejników i przewodów centralnego ogrzewania,
 - 0,5 m od punktów świetlnych,
- składowane materiały powinny być grupowane branżowo,
- ciecze palne winny być składowane w oddzielnych wydzielonych pożarowo budynkach lub pomieszczeniach,
- palety i półki powinny być wykonane z materiałów niepalnych,

- odległość między rzędami regałów nie powinna być mniejsza niż wynika to ze stosowanych środków transportowych, lecz nie mniej niż 0,75 m,
- przerwy między sekcjami jednorodnych materiałów powinny posiadać 1-metrową szerokość,
- przejście główne w magazynach i drogi ewakuacyjne nie mogą być zastawione materiałami, opakowaniami lub wózkami,
- dolne półki w regałach lub podkładki ażurowe powinny się układać na wysokości 0,2 m od podłogi,
- najmniejsza szerokość drogi do najdalej położonego regału lub stosu powinna wynosić co najmniej 120 cm,
- przechowywać farby, rozpuszczalniki i inne chemikalia w oryginalnych i zamkniętych pojemnikach oraz opakowaniach,
- oznakować rodzaje i ilości poszczególnych chemikaliów oraz wykluczyć możliwość składowania obok siebie tych substancji, które mogą ze sobą wchodzić w reakcje chemiczne,
- przestrzegać zasad bezpieczeństwa pożarowego podczas przelewania i mieszania substancji zawierających w swoim składzie związki łatwopalne, zapewnić skuteczną wentylację,
- natychmiast usuwać rozlane chemikalia nadmiarem odpowiedniego rozpuszczalnika, przepłukać posadzkę wodą i wytrzeć do sucha oraz dokładnie przewietrzać pomieszczenie,
- bezwzględnie przestrzegać zakazu używania ognia otwartego i palenia tytoniu,
- nie przekraczać zapasu magazynowego ponad normy ilościowe wynikające z technologii, dotyczy to szczególnie magazynów podręcznych,
- nie pozostawiać niewyłączonego dopływu prądu elektrycznego po zakończeniu pracy w magazynie,
- nie używać uszkodzonych instalacji i osprzętu elektrycznego,
- oznakować wyjścia i kierunki ewakuacji znakami bezpieczeństwa zgodnie z PN- 92/N-01256/02,
- wyposażyć pomieszczenia magazynowe w odpowiedni podręczny sprzęt gaśniczy, uzależniony od właściwości fizykochemicznych składowanych materiałów.

W normalnych warunkach użytkowania obiektu nie przewiduje się składowania pożarowo niebezpiecznych materiałów. Jednak mogą one być składowane okresowo, np. podczas prac remontowych lub modernizacyjnych. W takich sytuacjach należy ściśle stosować w/w wskazania.

4.2.8. Podstawowe zadania i obowiązki w zakresie ochrony ppoż.

4.2.8.1. Obowiązki właściciela obiektu

Podstawowe obowiązki właściciela obiektu, jako osoby zarządzającej obiektem wynikają z ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991r, która nałożyła na właściciela, zarządcę lub użytkownika budynku podstawowe obowiązki w zakresie ochrony ppoż. Obowiązki te szczegółowo zostały określone w rozporządzeniach, wydanych na podstawie wymienionej ustawy oraz innych aktach normatywnych.

Do obowiązków właściciela w szczególności należy:

- nadzór nad stanem ochrony przeciwpożarowej budynku, a zwłaszcza:
- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych, technologicznych,
- wyposażenie obiektu w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
- zapewnienia konserwacji i naprawy sprzętu oraz urządzeń zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji,
- przygotowania obiektu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,

- wydawanie decyzji o ewentualnej ewakuacji ludzi z budynku produkcyjnego w wypadku pożaru bądź innego zagrożenia,
- kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą do czasu przybycia jednostki straży pożarnej,
- powierzenie prowadzenia spraw ochrony przeciwpożarowej oraz nadzoru nad stanem zabezpieczenia przeciwpożarowego osobie posiadającej wymagane kwalifikacje w tym zakresie,
- ustalenie szczegółowych zadań dla wyżej wymienionego pracownika ds. przeciwpożarowych,
- podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego obiektu.

Właściciel ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za stan zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku oraz przyległych terenów. Ustawowe obowiązki i zadania wykonuje poprzez podległy personel.

4.2.8.2. Prowadzący sprawy BHP i PPOŻ

Do obowiązków osoby prowadzącej sprawy ochrony przeciwpożarowej należy:

- prowadzenie całokształtu spraw ochrony przeciwpożarowej,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez pracowników,
- przeprowadzanie kontroli zabezpieczenia przeciwpożarowego w nadzorowanych obiektach oraz udział w kontrolach prowadzonych przez organy ochrony przeciwpożarowej lub inne upoważnione jednostki,
- nadzór nad realizacją zaleceń i poleceń pokontrolnych,
- planowanie potrzeb oraz nadzór nad wyposażeniem pomieszczeń i budynków w podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe,
- dopilnowanie terminowej kontroli i konserwacji podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych,
- nadzorowanie wyposażenia budynku w wykazy telefonów alarmowych, instrukcje postępowania na wypadek pożaru oraz zgodnych z Polskimi Normami znaków bezpieczeństwa,
- sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem ładu i porządku na terenie obiektu, szczególnie w obrębie sprzętu gaśniczego i dróg ewakuacyjnych,
- prowadzenie instruktażu informacyjnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej, organizowanie szkoleń przeciwpożarowych,
- zgłaszanie przełożonemu spostrzeżeń i wniosków mających wpływ na stan zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu,
- współpraca z właściwą terenowo Komendą Państwowej Straży Pożarnej w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- kontrolowanie przeprowadzania konserwacji oraz badań i pomiarów urządzeń i instalacji elektroenergetycznych, piorunochronnych, ogrzewczych, przeciwpożarowych, wentylacyjnych i wodnych (hydrantów wewnętrznych i zewnętrznych),
- wnioskowanie do właściwego przełożonego o wyciągnięcie odpowiednich sankcji w stosunku do pracowników winnych zaniedbań stwarzających możliwość powstania pożaru,
- udział w pracach Komisji ds. prac niebezpiecznych pożarowo,
- prowadzenie działalności uświadamiającej w zakresie ochrony przeciwpożarowej wśród załogi oraz szkolenia przeciwpożarowego nowo zatrudnionych pracowników,
- podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu.

4.2.8.3. Obowiązki wszystkich pracowników

Przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz dbałość o eliminowanie zagrożeń pożarowych jest obowiązkiem każdego pracownika bez względu na rodzaj pełnionej funkcji i zajmowane stanowisko.

Obowiązkiem każdego pracownika w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest:

- znajomość i przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych obowiązujących w obiekcie oraz na zajmowanym stanowisku pracy,
- bezwzględne przestrzeganie zakazu palenia papierosów i używania ognia otwartego na terenie obiektu w obrębie materiałów palnych oraz w miejscach zakazanych,
- eksploataowanie urządzeń zgodnie ze wskazaniami producenta,
- znajomość lokalizacji sprzętu przeciwpożarowego, przeciwpożarowego wyłącznika prądu i urządzeń przeciwpożarowych,
- nie tarasowanie dostępu do urządzeń przeciwpożarowych, podręcznego sprzętu gaśniczego oraz rozdzielnic elektrycznych,
- uczestniczyć w szkoleniach ppoż. i poddawać się sprawdzianom wiedzy,
- realizować polecenia przełożonych mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie,
- utrzymywać należyty porządek na swoim stanowisku pracy i w jego otoczeniu,
- prawidłowo użytkować instalacje i urządzenia elektroenergetyczne,
- użytkować urządzenia grzejne za zgodą właściciela obiektu i zgodnie ze wskazaniami producenta (instrukcja obsługi),
- nabywać umiejętności posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym,
- przestrzegać warunki bezpieczeństwa podane w niniejszej instrukcji,
- znać zasady postępowania na wypadek pożaru,
- zgłaszać przełożonym zauważone zagrożenia i nieprawidłowości w zabezpieczeniu ppoż.,
- przestrzegać zakazu wykonywania czynności zabronionych określonych w § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

4.2.8.4. Sprzątaczk

Poza obowiązkami dotyczącymi wszystkich pracowników personel sprząający zobowiązany jest:

- utrzymywać czystość przez systematyczne usuwanie śmieci, odpadków papieru i innych, palnych materiałów i przedmiotów do odpowiednich pojemników poza teren sprząanych pomieszczeń,
- dopilnować wygaszania oświetlenia oraz wyłączania urządzeń elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej pracy,
- stosować do utrzymania czystości wyłącznie środki przeznaczone do tego celu – stosowanie łatwo palnych cieczy (np. rozpuszczalników, benzyn itp.) jest zabronione,
- zamykać pomieszczenia po zakończeniu sprząania i umieszczać klucze w ustalonym miejscu,
- zgłaszać przełożonemu stwierdzone nieprawidłowości w zabezpieczeniu przeciwpożarowym pomieszczeń.

5.SPOSÓB PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM STOSOWANYCH W OBIEKCIE URZĄDZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH I TECHNICZNYCH ORAZ GAŚNIC

Urządzenia przeciwpożarowe i techniczne oraz gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach, dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi sprzętu i urządzeń.

Obowiązek konserwacji należy do właściciela urządzeń przeciwpożarowych.

Ze względu na złożoność przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych wynikających z odpowiednich uwarunkowań prawnych dozór nad sieciami i instalacjami przeciwpożarowymi powinien sprawować wykwalifikowany personel legitymujący się odpowiednimi uprawnieniami. Czynności konserwacyjne powinny być wykonywane zgodnie z postanowieniami norm i standardów według, których poszczególne instalacje i systemy zostały wykonane.

5.1. Terminy serwisowania i przeglądów instalacji oraz urządzeń

Wszelkie przeglądy oraz czynności konserwacyjne prowadzone są w oparciu o poniższą tabelę:

Lp	Rodzaj przeglądu/ czynności konserwacyjnej	Czas / okres oczekiwania	Wymagania w zakresie wykonawcy	Podstawa prawna
1.	Usuwać zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych	Co najmniej 1 raz w roku, jeżeli częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych	Osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim	§34 ust 2 (4)
2.	Dokonywać okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego: - elementów budynku i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu, - przewodów kominowych (dymowych, spalinowych, wentylacyjnych)	Co najmniej 1 raz w roku	Osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych	Art. 62 ust 1 (4)
3.	Przeprowadzać kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych	Co najmniej 1 raz w roku	Osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim w odniesieniu do przewodów dymowych i grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych -Osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności w odniesieniu do przewodów kominowych oraz kominów lub	Art. 61 i art. 62 ust 1c. (4)

			przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych	
4.	Przeprowadzać przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne gaśnic.	W okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej niż co 1 rok.	Uprawniona firma	§3 ust. 2 i 3 (2)
5.	Prowadzić dla budynku książkę obiektu budowlanego	Na stałe	Osoby posiadające uprawnienia budowlane	Art. 64 ust. 1 i ust. 2(4)
6.	Poddawać przeglądowi i konserwacji hydranty wewnętrzne i zewnętrzne ppoż. wraz z wykonaniem badania wydajności wodnej	Co najmniej raz na rok	Uprawniona firma	§10 ust. 7 (5)
7.	Poddawać próbie ciśnieniowej węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych. Próba winna być przeprowadzana na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.	Raz na 5 lat	Uprawniona firma	§3 ust. 4 (2)
8.	Dokonywać okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego oraz jego otoczenia. Kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i odgromowej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów	Raz na 5 lat	Powyższe czynności powinny wykonywać osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności	Art. 62 ust. 2 (4)
9.	Poddawać okresowej aktualizacji „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego”	Co najmniej 1 raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony ppoż.	Specjalista ds. ppoż. lub osoba posiadające niezbędne kwalifikacje	§6 ust. 3(2)

6.SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻRU I INNEGO ZAGROŻENIA

6.1.Ogólne zasady alarmowania

Każdy z pracowników, który zauważył pożar lub uzyskał informację o pożarze obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- a) wszystkich pracowników i pacjentów oraz inne osoby (czasowo przebywające w obiekcie) w sąsiedztwie pożaru narażone na jego skutki. Najskuteczniejszym sposobem powiadamiania otoczenia o niebezpieczeństwie jest okrzyk „POŻAR – PALI SIĘ”
- b) Państwową Straż Pożarną - tel. 998 lub 112
- c) Właściciela obiektu – sekretariat telefon wew. –, a po godzinach pracy i w dni wolne od pracy - tel.
- d) pracowników, obowiązanych do stawienia się na wypadek pożaru, awarii, itp. zdarzenia, zwłaszcza po godzinach pracy lub w dni wolne od pracy, wg wykazu znajdującego się w ustalonym miejscu.

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- a) gdzie się pali – nazwę obiektu, adres, miejsce, tj. obiekt biurowy w Toruniu ul.
- b) co się pali: - np: instalacja elektryczna w pomieszczeniu biurowym na I piętrze,
- c) czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub jego bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały palne, itp.
- d) imię i nazwisko oraz numer telefonu z którego przekazano informację.

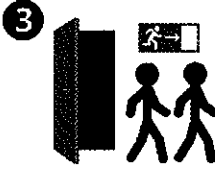

Słuchawkę należy odłożyć dopiero po uzyskaniu potwierdzenia przyjęcia meldunku przez dyżurnego dyspozytora Państwowej Straży Pożarnej.

W razie potrzeby wezwać także inne służby.

Wykaz telefonów alarmowych służb interwencyjnych:

- a) Policji - tel. 997
- b) Pogotowia Ratunkowego - tel. 999
- c) Pogotowia Energetycznego - tel. 991

Obowiązujący wzór „Instrukcji postępowania na wypadek pożaru”, ujęty został w załączniku nr 2 do Instrukcji.

1 	2 	3
Zaalarmuj osoby znajdujące się w strefie zagrożenia.	Zaalarmuj odpowiednie służby ratunkowe.	Rozpocznij ewakuację.
4 	Policja tel. 997 Straż pożarna tel. 998 Pogotowie ratunkowe tel. 999 Do wszystkich służb z telefonu komórkowego tel. 112	
W miarę możliwości przystąp do gaszenia pożaru.		

6.2. Zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia

Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją sprawują wyznaczeni pracownicy zwani dalej koordynatorami akcji ratowniczo gaśniczej. Pozostałe, obecne w tym czasie osoby zobowiązane są podporządkować się ich poleceniom.

Zarządzający obiektem może przejąć kierownictwo akcją ratowniczo gaśniczą z urzędu.

Z chwilą przyjęcia informacji o powstaniu pożaru lub innego miejscowego zagrożenia koordynator akcji ratowniczo-gaśniczej powinien:

- zapoznać się z zaistniałą sytuacją,
- powiadomić wszystkich pracowników o zdarzeniu,
- zlecić jednemu z pracowników wykonanie zaalarmowania Państwowej Straży Pożarnej o zaistniałym zdarzeniu,
- podejmować stosowne decyzje, a w szczególności:
 - a) na bieżąco ocenić sytuację i prognozować rozwój wypadków,
 - b) zarządzić ewakuację ludzi i składników mienia z zagrożonych pomieszczeń lub obiektu,
 - c) wydać polecenie usunięcia pojazdów ustawionych pod budynkiem,
 - d) wydać polecenie przyjęcia sił Straży Pożarnej w wyznaczonym miejscu,
 - e) nadzorować i koordynować przebieg akcji ratowniczej i ewakuacji,
 - f) wyznaczyć miejsce zbiórki dla osób ewakuowanych z zagrożonego miejsca,
 - g) utrzymać łączność z dowódcą akcji ratowniczo-gaśniczej i udzielić mu wszelkiej niezbędnej pomocy.

6.3. Likwidacja pożaru

Z chwilą powstania pożaru i podjęcia stosownych działań przez koordynatora akcji ratowniczo-gaśniczej, wszyscy pozostali pracownicy zobowiązani są:

- przekazać informację o zdarzeniu innym pracownikom i osobom przebywającym w tym czasie w budynku,
- przystąpić do likwidacji pożaru za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnice, hydranty),
- gdy działania gaśnicze okażą się nieskuteczne, opuścić zagrożone miejsce i czekać na przybycie straży pożarnej,
- ewakuacji dokonać na odległość bezpieczną od miejsca zagrożonego lub na zewnątrz budynku.

Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej należy wprowadzić je do działań. Wprowadzenie do działań polega na:

- zabezpieczeniu miejsca przyjęcia sił ratowniczych w obrębie obiektu,
- udostępnieniu wszelkich informacji o instalacjach technicznych funkcjonujących w obiekcie,
- ułatwienie dojazdu sił ratowniczych z punktu przyjęcia do miejsca organizacji działań wskazanego przez dowodzącego akcją,
- wykonywaniu wszelkich poleceń kierującego działaniami ratowniczymi.

6.4. Postępowanie na wypadek innych zagrożeń

Podczas eksploatacji obiektu może dojść do innych niż pożar zdarzeń które w zależności od ich specyfiki wymagać będą podjęcia działań interwencyjnych ze strony służb specjalistycznych. Do tych zdarzeń zaliczyć należy między innymi działania terrorystyczne, działania bioterrorystyczne (związane z zakażeniami jak np. węglik, jad kiełbasiany lub inne substancje niewiadomego pochodzenia), informacje o podłożeniu ładunku wybuchowego, napad, katastrofa budowlana.

Niezależnie od w/w zdarzenia organami wiodącymi w ich likwidacji będzie policja lub straż pożarna.

W przypadku ich wystąpienia należy każdorazowo powiadomić je oraz czekać na interwencję.

6.5. Zabezpieczenie pogorzelniska

Zabezpieczenie pogorzelniska leży w gestii zarządzającego obiektem lub zastępującej go osoby.

Podejmują oni decyzję o :

- wystawieniu spośród swoich pracowników lub innych osób posterunku pogorzelniskowego, celem zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- przystąpienia do uporządkowania pogorzelniska po zakończeniu działalności Policji lub komisji zwołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyny powstania i rozprzestrzenienia się pożaru.

7. PRAKTYCZNE SPRAWDZENIE WARUNKÓW EWAKUACJI

Poprzez warunki ewakuacji należy rozumieć zapewnienie wymagań technicznych i organizacyjnych, które w przypadku powstania pożaru powinny zagwarantować ludziom bezpieczne i szybkie opuszczenie pomieszczeń zagrożonych lub objętych pożarem oraz wyniesienie cennego mienia.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów – warunki ewakuacji polegają w szczególności na:

- zapewnieniu odpowiedniej ilości i szerokości wyjść,
- zapewnieniu dopuszczalnych długości dróg ewakuacyjnych,
- zapewnieniu odpowiedniej, bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleniu dróg ewakuacyjnych;
- zapewnieniu urządzeń do usuwania dymów i gazów pożarowych,

Wymagania techniczne, o których mowa powyżej reguluje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (patrz wykaz przepisów prawnych).

Warunkiem do przeprowadzenia skutecznej ewakuacji z budynku jest:

- zapewnienie drożności dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- prawidłowe oznakowanie dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- zachowanie spokoju i przeciwdziałanie panice,
- znajomość zasad postępowania na wypadek pożaru przez osoby przebywające w budynku.

Znajomość zasad zachowania na wypadek pożaru lub innych zagrożeń przez pracowników wpływa na szybkość przeprowadzenia ewakuacji z zagrożonych budynków.

Do podstawowych czynników wpływających na zachowanie się ludzi w zagrożonym budynku należą:

- charakter źródła zagrożenia, tj. wybuch, pożar, zadymienie, wzrost temperatury, itp.
- rodzaj budynku, jego konstrukcja i wystrój wewnątrz,
- rozwiązania komunikacyjne , techniczne warunki ewakuacji, instalacje techniczne;
- sposób i rodzaj zabezpieczeń przeciwpożarowych w budynku,
- cechy psychomotoryczne pojedynczych osób i zbiorowości ludzkich.

Każdy pracownik musi znać doskonale wszystkie drogi ewakuacyjne oraz możliwości wydostania się z pomieszczenia, w którym pracuje lub je nadzoruje i w którym przebywają ludzie nie będący stałymi użytkownikami pomieszczeń (patrz plany ewakuacji).

7.1. Zakres ewakuacji

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynku, decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje kierownik akcji ratowniczo-gaśniczej (właściciel lub pracownik lokalu użytkowego). Po przybyciu jednostki Państwowej Straży Pożarnej – dowódca tej jednostki kierujący akcją ratowniczą.

Pod względem zakresu ewakuację można podzielić na **częściową i całkowitą**. Przez pojęcie **ewakuacji częściowej** rozumie się czynności związane z ewakuacją ludzi i mienia z bezpośredniego sąsiedztwa pożaru lub zagrożonych jego rozprzestrzenianiem się. Ewakuację częściową przeprowadza się pod warunkiem, że rozprzestrzenianie się ognia będzie ograniczone przez elementy konstrukcyjne budynku.

Przez pojęcie **ewakuacji całkowitej** rozumiemy zespół czynników, który polega na ewakuacji całego stanu osobowego oraz cennego mienia z budynku. Ewakuację całkowitą należy przeprowadzić, gdy zachodzi niebezpieczeństwo:

- rozprzestrzenienia się pożaru na cały budynek;
- zadymienia dróg ewakuacyjnych w budynku;
- wystąpienia niebezpiecznych stężeń toksycznych par, gazów, które mogą wydzielać się podczas spalania;

- uszkodzenia elementów wytrzymałościowych konstrukcji budowlanych i zachowania statyki budynku;

Wybór zakresu ewakuacji należy do kierującego akcją ratowniczą po dokonanej ocenie. W przypadku prowadzenia ewakuacji zorganizowanej należy pamiętać, że nie zawsze zachodzi konieczność przeprowadzenia ewakuacji całkowitej. W niektórych a nawet w większości sytuacji wystarczające jest przeprowadzenie ewakuacji częściowej obejmujące pomieszczenia zagrożone bezpośrednio ogniem, gazami pożarowymi lub innym zagrożeniem. Ewakuacja częściowa jest mniej skomplikowana i do jej przeprowadzenia prawdopodobnie nie będzie zachodziła potrzeba znaczących sił i środków. Przy ewakuacji częściowej należy jednak pamiętać o poinformowaniu pozostałych osób i przekonaniu ich o konieczności pozostania w pomieszczeniach gdyż nie zagraża im niebezpieczeństwo. Decyzję o zarządzaniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji – całkowita lub częściowa, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania budynku, a także musi określać drogi i kierunki oraz rejon(y) dla gromadzenia ewakuowanych osób i mienia.

7.2. Organizacja akcji ewakuacyjnej

Sprawne przeprowadzenie ewakuacji zorganizowanej uzależnione jest w szczególności od:

- prawidłowego rozpoznania i oceny sytuacji,
- szybkiego i prawidłowego zaalarmowania osób zagrożonych oraz wyznaczenia stosownych sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczej,
- niedopuszczenia do powstania paniki,
- umiejętnego kierowania akcją ratowniczą w jej początkowej fazie,
- wcześniejszego przygotowania (szkoleń, informacji) stałych użytkowników obiektu (pracowników) do działania w przypadku zarządzania ewakuacji,
- ścisłego realizowania i podporządkowania się wszystkich osób poleceniom i decyzją podejmowanym przez kierującego ewakuacją.

W szczególności należy także pamiętać, aby:

- nie dopuścić do powstania paniki wśród pracowników oraz innych osób przebywających w tym czasie w pomieszczeniach budynku, w którym powstał pożar.
- ewakuować w pierwszej kolejności z pomieszczeń zagrożonych osoby o ograniczonej zdolności poruszania się oraz pracowników z oznakami omdlenia, zaccadzenia dymem, poparzone,
- określić drogi ewakuacji i miejsce dla ludzi i mienia,
- ustalić liczbę pracowników, którzy prowadzić będą ewakuację osób i mienia, a po przybyciu na miejsce jednostek straży pożarnej będą w dalszym ciągu współpracować z dowódcą akcji w tym zakresie,
- wyznaczyć osoby do:
 - a) sprawdzenia (w miarę możliwości) pomieszczeń po ewakuacji,
 - b) kierowania punktem ewakuacji i opieki nad ewakuowanymi,

Nadrzędnym zadaniem, któremu muszą być podporządkowane wszystkie inne jest ratowanie życia ludzkiego, a w następnej kolejności mienia.

Po zakończeniu ewakuacji należy sprawdzić czy wszystkie osoby opuściły zagrożony budynek lub jego część.

7.3. Wskazania dla pracowników prowadzących ewakuację

Budynek powinien posiadać środki, za pomocą których, w przypadku wykrycia pożaru będzie można wszczać alarm i za pośrednictwem których wszystkie osoby przebywające w obiekcie mogą zostać zaalarmowane (system instalacji wykrywczej SAP, kontakt osobisty pracowników, telefony, instrukcje alarmowe), itp.

Do ogłoszenia komunikatu o niebezpieczeństwie można również wykorzystać gońców (w miarę możliwości osoby powszechnie znane, które nie będą musiały potwierdzać swojej wiarygodności) lub inne dostępne siły i środki funkcjonujące na co dzień w systemie zarządzania – wymienione środki alarmowania należy stosować zwłaszcza wtedy, gdy nie zachodzi konieczność przeprowadzenia ewakuacji całkowitej, lecz jedynie częściowej lub gdy zachodzi obawa wywołania paniki.

Alarm może być ogłaszany donośnym głosem.

O wyborze sposobu ogłaszania alarmu, właściwego dla danej sytuacji, decyduje osoba, która podjęła decyzję o ewakuacji.

7.3.1. Zasady ewakuacji:

Po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy:

- 1) Niezwłocznie powiadomić wszystkich pracowników i osoby czasowo przebywające na terenie ewakuowanego odcinka o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji.
- 2) Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji. Ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji mienia, określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia.
- 3) W razie potrzeby należy wyłączyć dopływ prądu do pomieszczeń i stref objętych pożarem
- 4) Należy usuwać z zasięgu ognia wszelkie materiały palne, cenne urządzenia, itp.
- 5) W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Podczas ewakuacji z pomieszczeń, strumień ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacyjne (przejścia wewnętrzne, korytarze), a następnie zgodnie z kierunkiem określonym przez znaki ewakuacyjne na klatki schodowe prowadzące poza obszar zagrożony pożarem lub na zewnątrz budynku. O miejscu koncentracji osób ewakuowanych poza obszar zagrożony decyduje kierujący akcją ewakuacyjną.
- 6) Należy przeciwdziałać panice wśród ludzi przebywających w budynku, wzywając do zachowania spokoju, informując o drogach ewakuacji oraz roztaczając opiekę nad potrzebującymi pomocy.
- 7) Osoby z ograniczoną zdolnością poruszania się (w tym poszkodowane) należy ewakuować przy wykorzystaniu dostępnego sprzętu bądź przenosić na rękach.
- 8) Nie należy otwierać bez potrzeby drzwi do pomieszczeń, które mogą być objęte pożarem (szczególnie tych, przez które wydobywa się dym), ponieważ nagły dopływ powietrza sprzyja gwałtownemu rozprzestrzenianiu się ognia – otwierając drzwi do takich pomieszczeń należy chować się za ich ościeżnicę. Należy unikać dotykania klamek.
- 9) Nie można dopuszczać do blokowania w pozycji otwartej drzwi wyposażonych w samozamykacze.
- 10) W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, należy niezwłocznie, dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy, powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej,
- 11) Osoby odcięte od dróg wyjścia, a znajdujące się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła zagrożenia oraz w miarę posiadanych środków i istniejących warunków, ewakuować na zewnątrz przy pomocy sprzętu przybyłych jednostek Państwowej Straży Pożarnej,
- 12) Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę ja najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy. Usta i drogi oddechowe w miarę możliwości zasłaniać chustą zmoczoną w wodzie – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
- 13) **Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.** Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji, przedmiotów, nośników informacji i walorów pieniężnych, Należy wykorzystywać wszystkie fizycznie sprawne osoby nadające się do demontażu i ewakuacji mienia.

- 14) Po zakończeniu ewakuacji, tj. opuszczeniu budynku czy zagrożonej strefy należy sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt kierującemu akcją lub jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń budynku.
- 15) W przypadku przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej.

7.3.2. Obowiązki pracowników oraz innych osób przebywających w budynku na wypadek ogłoszenia ewakuacji

Podstawowym obowiązkiem wszystkich pracowników w budynku w przypadku powstania zagrożenia, jest współpraca oraz bezwzględne podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją ratowniczą, który do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej organizuje ewakuację ludzi i mienia.

Osoby, które nie biorą udziału w akcji ratowniczo-gaśniczej, powinny ewakuować się najkrótszą oznakowaną drogą ewakuacyjną poza strefę objętą pożarem lub na zewnątrz budynku.

7.4. Ewakuacja mienia

Ewakuację mienia dokonuje się wtedy gdy:

- jest ono bezpośrednio zagrożone i nie można go uratować w inny sposób,
- utrudnia ono dostęp do ognisk pożaru lub ułatwia rozszerzenie się ognia,

Podczas ewakuacji mienia należy przestrzegać następujących zasad:

- uratowane przedmioty powinny być usuwane w bezpieczniejsze miejsce i oddane pod opiekę powołanych do tego osób w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem i kradzieżą,
- ewakuacja mienia powinna odbywać się wg planu:
 - a) najpierw należy ewakuować mienie z pomieszczeń najbardziej zagrożonych (na linii posuwania się ognia) i przedmioty najbardziej cenne, unikając ewakuacji przedmiotów bardzo ciężkich i dużych,
 - b) podczas ewakuacji unikać wzajemnego tarasowania dróg ewakuacyjnych (wchodzący po przedmioty nie mogą przeszkadzać wynoszącym),
 - c) ewakuację mienia należy przeprowadzać w miarę możliwości w granicach podyktowanych przede wszystkim bezpieczeństwem ludzi,
 - d) każdy z pracowników powinien być pouczony jakie materiały i przedmioty należy ewakuować w razie pożaru w pierwszej kolejności.

7.5. Prowadzenie ćwiczeń na obiekcie przez jednostki straży pożarnej

Ze względu na przeznaczenie, sposób użytkowania oraz uwarunkowania prawne w zakresie ochrony przeciwpożarowej przeprowadzanie okresowo ćwiczeń taktycznych z udziałem jednostek ratowniczo-gaśniczych nie jest obligatoryjne dla zarządzającego, gdyż ilość osób, będących stałymi użytkownikami budynku wynosi poniżej 50.

7.6. Sposoby oznakowania dróg, kierunków i wyjść ewakuacyjnych

7.6.1. Zasady oznakowywania obiektu znakami bezpieczeństwa

Polska Norma PN-92/N-01256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja”, której obowiązek wprowadził Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, definiując znaki ewakuacyjne jako znaki informacyjne

zapewniające wizualną informację o przebiegu wyznaczonej drogi ewakuacyjnej, zarówno przy świetle dziennym lub sztucznym, jak też przy braku oświetlenia (po nagłym usunięciu źródła światła). Z kolei Polska Norma PN-93/N-99902/03 Wytyczne opracowania znaków graficznych. Ogólne zasady tworzenia symboli i znaków informacji publicznej” zaleca umieszczanie znaków, których natychmiastowe dostrzeżenie jest konieczne, prostopadle do kierunku ruchu człowieka, na wprost jego oczu.

Podstawowa zasada określająca rozmieszczenie znaków ewakuacyjnych wynika bezpośrednio ze sformułowania zawartego w polskich przepisach, mówiącego o konieczności dostarczenia informacji niezbędnych do ewakuacji:

„Z każdego miejsca na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny”.

Wymagane wymiary danego znaku ewakuacyjnego są uzależnione od odległości, z jakiej znak ten powinien być dostrzegany przez ewakuujących się ludzi. Polska Norma określa wysokość liter i szerokość znaku „Wyjście ewakuacyjne” w zależności od tej odległości następująco:

Odległość widzenia w m	Wysokość liter (wymiar w mm)	Szerokość znaku(wymiar w mm)
Do 20	50	200
Powyżej 20 do 30	75	300
Powyżej 30 do 40	100	400

Poszczególne rodzaje znaków ewakuacyjnych, oznaczone odpowiednimi numerami w Polskiej Normie, zaleca się stosować zgodnie z niżej przedstawioną metodyką:
Znak WYJŚCIE EWAKUACYJNE - do oznakowania:

- Wyjść ewakuacyjnych z pomieszczeń, w których wymagane są co najmniej dwa takie wyjścia,
- Wyjść prowadzących z budynku – na zewnątrz.
Wymieniony znak powinien być umieszczony bezpośrednio nad drzwiami.

Gdy wyjście prowadzi przez przedsionek, powyższe dotyczy drzwi do przedsionka.

Znak „DRZWI EWAKUACYJNE” wraz ze znakiem „KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ”:

- do oznakowania drzwi, przegradzających drogę ewakuacji, nie wymienionych w pkt. 1, w tym także drzwi wyjściowych z przedsionka.

Znak „KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W DÓŁ lub w GÓRĘ w miejscach, w których kierunek ewakuacji może nasuwać wątpliwość:

- gdy nie jest widoczny znak „WYJŚCIE EWAKUACYJNE” lub znak „DRZWI EWAKUACYJNE”
- gdy widoczny jest więcej niż jeden taki znak, a ludzie – zgodnie z planem ewakuacji powinni przemieszczać się tylko w kierunku jednego z nich. Znaki te umieszczane są na ścianach (w miarę możliwości na wysokości około 150 cm) odpowiadającej średniej wysokości normalnej linii środkowej widzenia) lub nad drogą ewakuacyjną

na wysokości co najmniej 200 cm, tam gdzie jest to możliwe –prostopadle do kierunku ruchu ewakuacji ludzi.

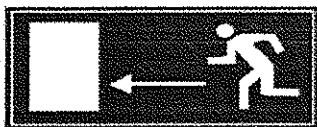
Znak „KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W DÓŁ (a także „KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W GÓRĘ) jest umieszczany:

- na ścianie przylegającej do tego biegu schodów, na który prowadzi droga ewakuacyjna, jeżeli będzie on wtedy widoczny z korytarza lub pomieszczeń wychodzących bezpośrednio na schody,
- nad drogą ewakuacyjną, prostopadle do kierunku ruchu ludzi, w osi tego biegu schodów, na który prowadzi droga ewakuacyjna,
- nad drzwiami przegradzającymi drogi ewakuacji, jeżeli bezpośrednio za nimi znajdują się schody:
 - usytuowane na przedłużeniu dotychczasowej drogi,
 - usytuowane prostopadle do dotychczasowej drogi, przy czym droga ewakuacyjna prowadzi na bliższy z biegu tych schodów.

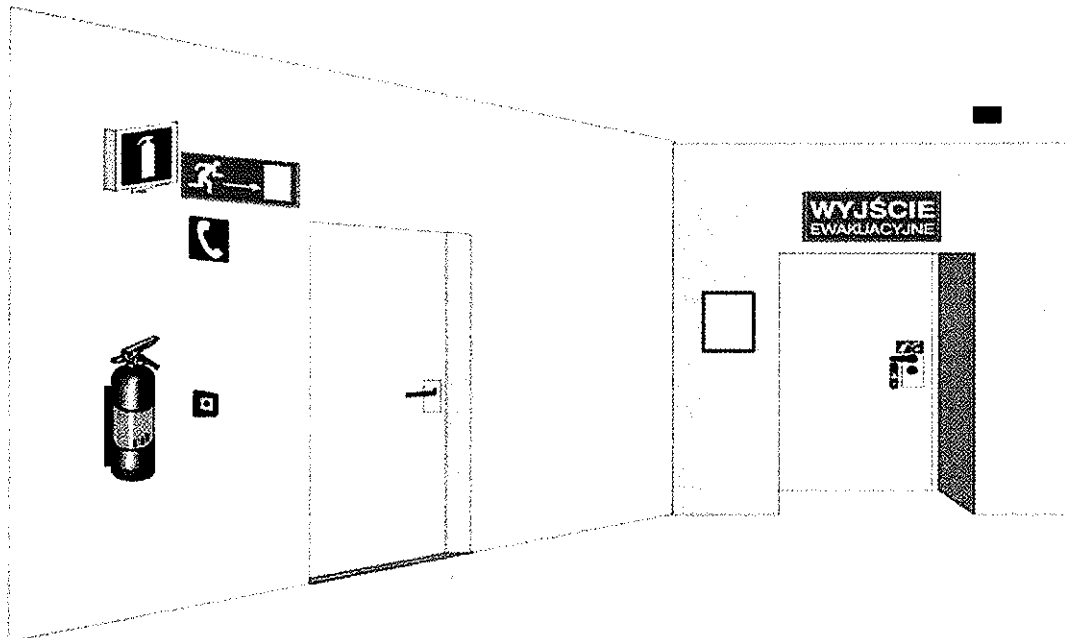
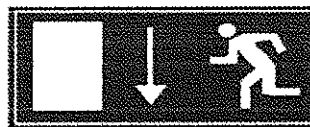
Znaki „PRZESUNĄĆ W CELU OTWARCIA”, „PCHAĆ, ABY OTWORZYĆ”, „CIĄGNAĆ, ABY OTWORZYĆ”, „STŁUC, ABY UZYSKAĆ DOSTĘP”

- umieszczamy w razie istnienia uzasadnionej potrzeby.

	Gaśnica		Gaśnica
	Hydrant wewnętrzny		Hydrant wewnętrzny
	Drabina pożarowa		Drabina pożarowa
	Zestaw sprzętu przeciwpożarowego		Zestaw sprzętu pożarniczego
	Alarm przeciwpożarowy		Alarmowy sygnał dźwiękowy
	Alarm przeciwpożarowy		Uruchamianie ręczne
	Telefon bezpieczeństwa		Telefon do użycia w czasie zagrożenia
	Stacjonarna bateria gaśnicza		
	Wzrost gaśniczy		
	Przecewny izolator płatu		
	Aplikator mgły wodnej		
	Stacjonarna ładowarka przeciwpożarowa		
	Stacjonarna buła gaśnicza		
	Słownik zdalnego sterowania		
	Monitor pożarowy		Palenie tytoniu zabronione
			Zakaz używania prywatnego ognia
			Zakaz gaszenia wody
			Ne zastawiać
			Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
			Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
			Niebezpieczeństwo pożaru - materiały łatwopalne
			Materiały łatwopalne

Kierunek do wyjścia
(drogi ewakuacyjnej)

8. SPOSOBY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo, należy rozumieć wszelkie prace, nie przewidziane normalnym tokiem pracy, prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami i, jak:

- prace remontowo-budowlane związane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu i na przyległym do niego terenie, na którym występują materiały palne,
- prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych i wybuchowych,
- wszelkie prace remontowo-budowlane prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem, np. na instalacji gazowej lub w bezpośrednim jej sąsiedztwie.

Do prac takich należy zaliczyć w szczególności:

- wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.:
 - spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
 - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi,
 - podgrzewanie lepiku, smoły, itp.
 - rozniecenie ognisk,
 - używanie materiałów pirotechnicznych.
- Prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów, przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe:
 - przygotowanie do stosowania gazów, pyłów i cieczy palnych,
 - stosowanie tych pyłów i cieczy do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania,
 - suszenie substancji palnych,
 - usuwania pozostałości tych substancji ze stanowisk pracy.

Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.

8.1. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pożarowo

- Prace pożarowo niebezpieczne mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie, każdorazowo przed rozpoczęciem prac w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie,
- skład osobowy komisji, o której mowa wyżej, wyznacza zarządzeniem wewnętrznym Zarządca, Właściciel obiektu, W skład komisji powinni wchodzić:
 - Właściciel/zarządca obiektu
 - osoba zajmująca się sprawami bhp i ppoż. - członek
 - Kierownik firmy wykonującej zleczone prace - członekSkład komisji może być poszerzony także o inne osoby.
- komisja ze swoich prac, przy współudziale wykonawcy sporządza „protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych”(wzór **-załącznik nr 3**),
- po wykonaniu zabezpieczeń określonych w w/w protokole wystawiane jest wykonawcy pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac (wzór **-załącznik nr 4**) - wystawienie zezwolenia umożliwia odłączenie przez uprawnionego odpowiednich mediów (gaz, linia dozorowa instalacji ppoż., itd.),
- każdorazowo, gdy prowadzone prace, mogą spowodować uaktywnienie systemu sygnalizacji pożaru należy zgłosić ten fakt do administratora obiektu, w celu odłączenia, na czas wykonywanych prac.
- wszystkie prace pożarowo niebezpieczne są rejestrowane w „książce kontroli prac pożarowo

niebezpiecznych” –(wzór- załącznik nr 5),

- po zakończeniu prac, osoba wykonująca zgłasza ten fakt osobie uprawnionej, celem włączenia mediów,
- po zakończeniu prac, osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie kontroli miejsca pracy, kontrolują ją w wyznaczonych czasach. **W pomieszczeniach szczególnie niebezpiecznych pod względem pożarowym lub mających palne elementy konstrukcyjne kontrolę należy ponownie po upływie 4, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac**
- wyniki kontroli należy wpisywać w „Zezwoleniu na wykonywanie prac”..... oraz w „Książce kontroli prac”.....,
- pozytywny wynik kontroli pozwala na określenie, że prace zostały wykonane bezpiecznie.
- po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje pracownik odpowiedzialny za ochronę przeciwpożarową.

8.2. Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo

8.2.1. Przygotowanie obiektów i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich materiałów palnych i zanieczyszczeń,
- odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac – wszelkich przedmiotów palnych i zanieczyszczeń,
- zabezpieczeniu przed działaniem , np. odprysków spawalniczych materiałów i przedmiotów, których odsunięcie na bezpieczną odległość jest niemożliwe, przez osłonięcie ich np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi, itp.
- sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa ciepłego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
- uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów kanalizacyjnych, kablowych, wentylacyjnych, itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z pełną izolacją,
- sprawdzeniu, czy w miejscu prowadzenia prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych prac przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- przygotowaniu w miejscu prowadzenia prac napełnionego wodą, metalowego pojemnika np. wiadra na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego lub elektrod,
- przygotowaniu materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
- zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac.

8.2.2. Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- na stanowiskach pracy mogą znajdować się materiały w ilości niezbędnej do utrzymywania ciągłości pracy,
- zapas substancji znajdującej się stanowisku pracy powinien być przechowywany w oryginalnych opakowaniach,
- pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
- po zakończeniu prac wszystkie naczynia, pojemniki należy zamknąć w celu zabezpieczenia przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe.

Miejsce wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszelkich źródeł pożaru.

Po zakończeniu prac w obiekcie, pomieszczeniach oraz pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących się cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.

Czynności kontrolne należy przeprowadzić:

- bezpośrednio po zakończeniu prac,
- oraz 2 godziny po ich zakończeniu,
- w przypadku, gdy istnieje taka potrzeba kontrolę należy prowadzić co godzinę przez 8 godzin.

Fakt przeprowadzenia kontroli należy każdorazowo w „zezwoleniu na przeprowadzenie prac” – załącznik 4.

Prace pożarowo niebezpieczne mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Zestaw spawalniczy – tlen i acetylen – może znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.

8.3. Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pożarowo z ramienia kierownictwa

- Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pożarowo: znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac pożarowo niebezpiecznych wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń i stanowisk przewidziane w „protokole zabezpieczenia prac...” i w „zezwoleniu na przeprowadzenie...”,
- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk pracy pożarowo niebezpiecznych oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości i ten fakt wpisać do „książki kontroli prac...”,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń i obiektów po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych.

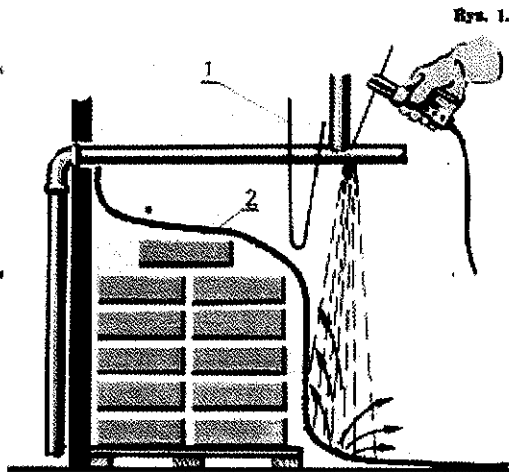
8.4. Obowiązki wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należycie zabezpieczone przed możliwością zainicjowania pożaru,
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w „Protokole” i „Zezwoleniu” na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania na wypadek powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rozpoczynanie prac pożarowo niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego „Zezwolenia”,

- przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie się pożaru,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia, wykonywanie wszelkich poleceń zlecniodawcy i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac

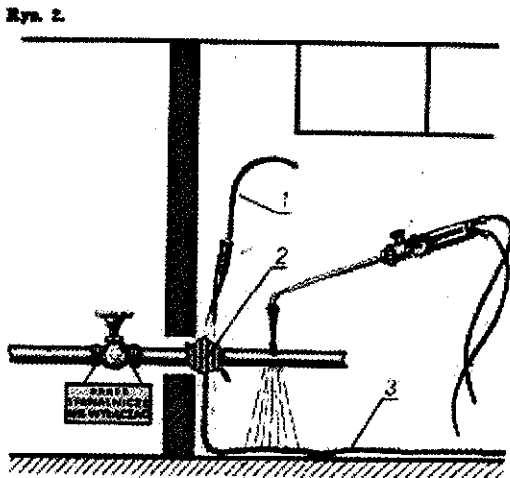
8.5.Sposoby zabezpieczenia prowadzonych prac spawalniczych

Rys. 1.

Rys. 1.
Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo:

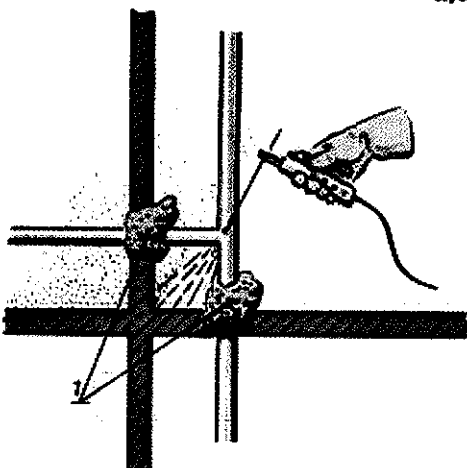
1. ekran z blachy
2. koc gaśniczy

Rys. 2.

Rys. 2.
Spawane przewody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich należy skutecznie chłodzić:

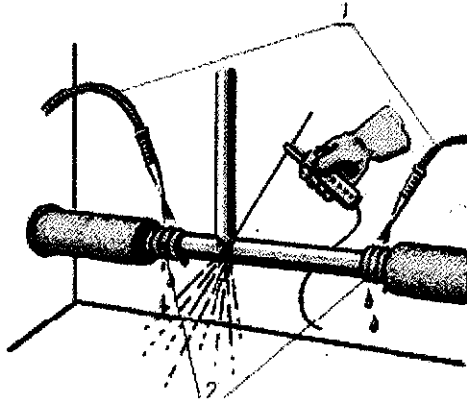
1. przewód doprowadzający wodę,
2. zwoje sznura izolującego,
3. koc gaśniczy

Rys. 3.

Rys. 3.
Wszelkie otwory i szczeliny prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału

Rys. 4.

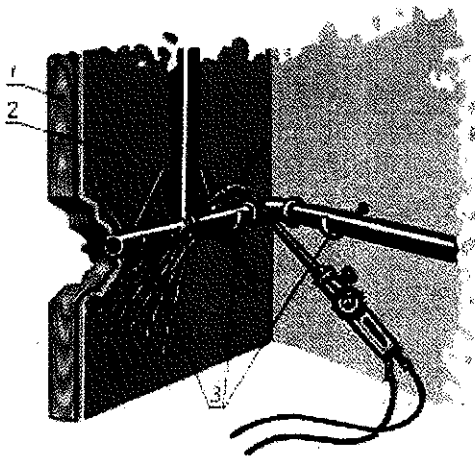

Rys 4

Z izolowanych rurociągów , na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację ciepłą na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (izolacja łatwo palna) chłodzić skutecznie , np. sposobem pokazanym na rysunku:

1. przewody doprowadzające wodę,
2. zwoje sznura zabezpieczającego.

Rys. 5.

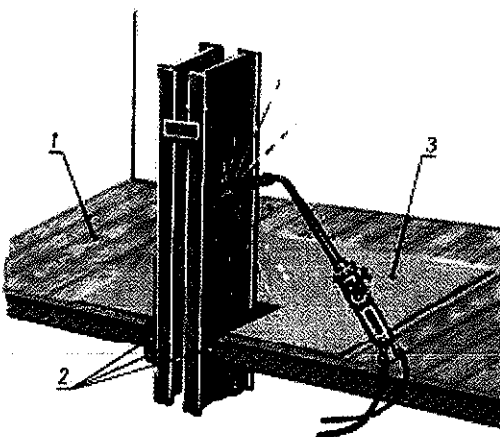

Rys. 5

Elementy instalacji rozgrzewające się przy spawaniu bezpośrednio od płomienia lub na drodze przewodnictwa cieplnego , stykające się z materiałami palnymi, należy zdemontować lub skutecznie chłodzić:

1. palna ścianka,
2. niepalna wykładzina,
3. haki podtrzymujące instalację.

Rys. 6.

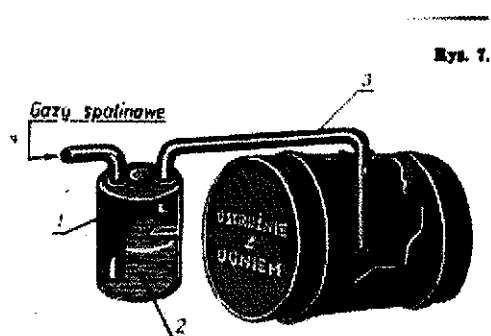

Rys.6.

Sposób prawidłowego spawania metalowego elementu konstrukcyjnego przechodzącego przez drewniany strop:

1. drewniany strop,
2. szczeliwo izolujące,
3. koc gaśniczy.

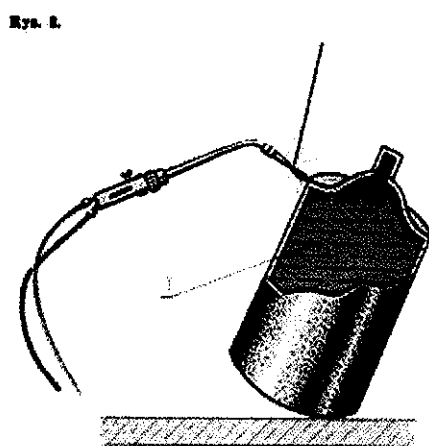
Rys.7.

Cięte lub spawane pojemniki, mogące zawierać gazy lub pary cieczy palnych, należy przed przystąpieniem do prac wypełnić gazem obojętnym, np. gazami spalinowymi z silnika samochodowego podawanymi przez łapaczkę iskier:

1. łapaczka iskier,
2. woda
3. przewód doprowadzający gazy

Rys. 8.

Niewielkie pojemniki, mogące zawierać palne gazy lub pary cieczy palnych, zabezpieczone skutecznie przed zapaleniem lub wybuchem przez napełnienie ich wodą

9.SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZENIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI

W obiekcie biurowym ilość osób, będących stałymi jego użytkownikami nie przekracza liczby 50 osób. Przeprowadzanie ćwiczeń sprawdzających organizację i warunki ewakuacji co najmniej raz na 2 lata nie jest zatem obligatoryjnym obowiązkiem zarządzającego obiektem. Jeżeli podejmie decyzję wykonania ćwiczeń z udziałem jednostek straży pożarnej to o terminie przeprowadzania działań powinien zostać powiadomiony miejscowy komendant (miejski) Państwowej Straży Pożarnej, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Podczas przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy szczególnie zwrócić uwagę na:

- znajomość zadań na wypadek ewakuacji,
- czy personel był przeszkolony w zakresie przeprowadzenia ewakuacji,
- utrzymywanie z osobami ewakuowanymi kontaktu, zapewniającego zachowanie spokoju w grupie, przeciwdziałanie objawom paniki,
- umiejętność oceny sytuacji i wyboru najkorzystniejszego sposobu postępowania,
- praktyczne wykonanie zadań związanych z ewakuacją,
- otoczenie opieką ewakuowanych po wyprowadzeniu z obiektu,
- czy pojawiły się osoby, u których stwierdzono objawy paniki,
- czy zachowania te rozszerzyły się na innych,
- czy stosowano się do poleceń kierującego akcją,
- czy znane były wytyczne z instrukcji na wypadek powstania pożaru i ewakuacji,
- czy podczas przeprowadzania ewakuacji zachowany był spokój,
- wybór dróg ewakuacyjnych w stworzonej sytuacji,
- czy ewakuowanym znane były alternatywne drogi ewakuacji,
- sposób ogłoszenia alarmu pożarowego w obiekcie,
- przyjęcie przybywających jednostek,
- przekazanie informacji dowódcy jednostek PSP,
- zastosowanie się do poleceń kierującego akcją.

Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także powinny być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleni dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń, w tym podziału korytarzy stanowiących drogi ewakuacyjne na odcinki nie dłuższe niż 50 m przy zastosowaniu przegród z drzwiami dymoszczelnymi lub innych urządzeń technicznych zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu.
- zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi,

Podstawą do uznania użytkowanego budynku istniejącego za zagrażający życiu ludzi jest nie zapewnienie przez występujące w nim warunki techniczne możliwości ewakuacji ludzi, w szczególności w wyniku:

- szerokości przejścia, dojścia lub wyjścia ewakuacyjnego albo biegu względnie spocznika klatki schodowej służącej ewakuacji, mniejszej o ponad jedną trzecią od określonej w przepisach techniczno-budowlanych,
- długości przejścia lub dojścia ewakuacyjnego większej o ponad 100% od określonej w przepisach techniczno-budowlanych.

Przeprowadzone ćwiczenia powinny być udokumentowane wg niżej podanego wzoru:

Lp.	Data	Zakres ćwiczeń, biorący udział	Osoba prowadząca

Przeprowadzone ćwiczenia powinny być udokumentowane wg niżej podanego wzoru:

Lp.	Data	Zakres ćwiczeń, biorący udział	Osoba prowadząca

10. SPOSOBY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI ORAZ Z PRZEPISAMI PRZECIWOŻAROWYMI

Zarządzający obiektem, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi. Zaznajomienie powinno obejmować te zagadnienia z którymi pracownicy mogą się zetknąć w użytkowanym obiekcie. Tematyka bezpieczeństwa pożarowego jest bardzo rozległa, dlatego też powinna być ona dostosowywana do konkretnych warunków panujących w budynkach. Program zaznajomienia powinien być ściśle dostosowany do funkcji, jakie budynek spełnia oraz do poszczególnych grup pracowniczych.

Zaznajamianie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi odbywa się w drodze szkoleń organizowanych jako:

- część składowa szkolenia wstępnego BHP, pracowników nowo przyjętych,
- część składowa instruktażu stanowiskowego
- szkolenia okresowe.

10.1.Szkolenie wstępne

Szkolenie w ramach szkolenia wstępnego BHP - pracowników nowo przyjętych polega na zapoznaniu ich z występującymi w obiekcie zagrożeniami pożarowymi oraz z obowiązującymi przepisami w zakresie zapobiegania pożarom i zasadami ich zwalczania. Pracownik nowo przyjęty jest zobowiązany dokładnie znać niniejszą instrukcję, zasady i warunki ewakuacji oraz miejsce rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego, a także dokumenty i przedmioty, które w razie pożaru powinien ewakuować w pierwszej kolejności. Po odbyciu przeszkolenia pracownik podpisuje oświadczenie (**załącznik nr 1**), które należy wpiąć do akt osobowych pracownika.

10.2.Szkolenie okresowe

W ramach szkolenia okresowego należy omówić następujące zagadnienia:

- zagrożenie pożarowe w obiekcie, przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru,
- ewakuacja ludzi i mienia, drogi i środki ewakuacyjne,
- podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia ppoż.,
- znajomość zasad praktycznego użycia sprzętu pożarniczego i urządzeń ppoż.

Szkolenie okresowe, pracowników w zakresie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej, należy ponowić w okresach nie dłuższych niż 5 letnich celem przypomnienia zasad bezpieczeństwa przeciwpożarowego zawartych w aktualnie obowiązujących przepisach. Szkolenia są przeprowadzane według programów szkoleń, stanowiących osobne opracowanie, zależne od aktualnych przepisów w tym zakresie.

11. Załączniki:

- 1. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 8 (załącznik nr 1)**
- 2. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 10 (załącznik nr 2)**
- 3. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 12 (załącznik nr 3)**
- 4. Budynek przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 25 (załącznik nr 4)**
- 5. Budynek przy ul. Podmurnej 2/2a (załącznik nr 5)**
- 6. Budynek przy ul. Podmurnej 60 (załącznik nr 6)**
- 7. Budynek przy ul. Grudziądzkiej 126b (załącznik nr 7)**
- 8. Budynek przy ul. Legionów220 (załącznik nr 8)**
- 9. Budynek przy ul. Legionów 70/76 (załącznik nr 9)**
- 10. Budynek przy ul. Bydgoskiej 5 (załącznik nr 10)**
- 11. Budynek przy ul. Fałata (załącznik nr 11)**